

فهرست کتب خاندان قاجاری

ف ۵۰

۱۳۸۷ / ۱۰ / ۱

کتابخانه وزارت معارف

فارسی

اسم کتاب ترجمه منظوم کلیات قصار
مصنف سرالدشتی

مؤلف

خطی نسق ۱۲ خطی

کتابخانه

سال چاپ یا تحریر ..... عدد اوراق ۷۸

جزء کتب احصاء ..... شماره

شماره عمومی ..... شماره قبض

واقف دکتر محمد زریں ..... تاریخ وقف ۵۰ / ۵

طول ..... عرض ..... گنجینه

باز بین شد

۱۳۵۳ خ

کتابخانه کهنه دار

مشتبه به یونانی

قطعه صدر در ختم به اراک

کوتاه مسکریه زبانی

از اراک فی قلم

لازم است به عرف صدر

باز از قلم خوش ادا

کتابخانه
 ۱۱۱۱

تصنیف لفظی و برهانیه
 در بیان معانی و اصطلاحات

کلمات چو کوه مستور	در علم لغت و معنی
تألیف مصطفی و شریعت	در بیان معانی و اصطلاحات
استاد مدعی و کاتب	در بیان معانی و اصطلاحات
بجای هر کس که در	در بیان معانی و اصطلاحات
نوع هر کس که در	در بیان معانی و اصطلاحات
تألیف این باب	در بیان معانی و اصطلاحات
دفعه اول در این باب	در بیان معانی و اصطلاحات
از این دفعه و معانی	در بیان معانی و اصطلاحات
و تا آخر که هر یک	در بیان معانی و اصطلاحات
از این دفعه و معانی	در بیان معانی و اصطلاحات
لایق است که هر یک	در بیان معانی و اصطلاحات
از این دفعه و معانی	در بیان معانی و اصطلاحات
لایق است که هر یک	در بیان معانی و اصطلاحات

مولا محمد باقر
 صاحب
 دارالعلوم
 حیدرآباد
 دکن
 علی
 صاحب
 دارالعلوم
 حیدرآباد
 دکن
 علی
 صاحب
 دارالعلوم
 حیدرآباد
 دکن

ما فی اوله الالف

ایمان المرء یعرف بایمانه
ایمان مرد شناخته میشود بایمان او
اگر ایمانش نبودت معلوم
بهر عارفان گسست بر ما را
ارثه های او که بفرست
کشت استیلاش آید را
اخوان حلقه ایان جویند
برادران این زود جدا میشوند
ایکوست از برادران زمان
کلمات برمودت آنها
انجمنان دهان که جود میدهند
بهر شریک و دوست
احوک من و سواک میشد
برادر تو کسی است که برات کند در حق
آن باشد برادر که گشت
در خوشی دوستی و در سوز
آن برادر بود که با و رفت
کند اندر مشقت خیر آید
احوک من و سواک باللسب
لا من ساولک باللسب
برادر تو کسی است که برات کند با و رفت
نه کسی که برابری کند با و رفت

لح بودا که در دست کند رو

آن مردان اح که در دست خود را

ادب المرء خیر من عینه

ادب مرد بهتر از راز او است

ادب مرد به رسم و ریت

إظهار العنی من لیسک

اگر اظهر عنی کند از لطف

اگر اظهر ان کند بیکان

أحسین الی المسی تسده

ایک خوشی که در جهان بود

اگر را بد کند بگویند کمن

أذا الدین من الدین

از سر مال و تن و دهن

با تو یکسان شمار روز آید

ادب مرد بهتر از راز او است

هر کس در این جهان طفل غذا

مست در این دهر چون بقا و بیا

طاهر عیون تو اگری از کرم است

و سقا ه غن و وسعت را

هست نوعی رشک و غمت را

میگویند کمن بیکش خود تا بزرگ نوی

حرمت و عزت بزرگوار

در عیون تا بزرگ آید

لما عیون عرض از دین و آید

انکه اندر عجب و شگفتی و روز
 اول از دین او انگی شایه
 افضل الزهد احقاؤه
 الم و رحمت عتبات
 از زبان رسد بر زبان
 احفاء الشدايد من المروة
 انکه از رزق و رحمت و امن است
 از مروت بود که در سخن
 استراحة النفس في الياس
 آتش آرزو که همت آت
 آخر از یاس چون شو خاموش
 یاس هر تو رحمت است و دنیا
 ما فی اوله النباء

بر الوالدین سلف

باش بر والدین ثابت

بار بر کردن تو چون تو هست

مکة الخمیس و است برکة

به تحصیل رزق اگر چه بود

یکمربعه عشر و شنبه

بشاشة المعطی عطیه ثامنه

بارخ منیط ز جود و ستا

باشی دست نشانی معطی

تا کیم شد

بعد دست اگر تر نه بود

برقع از رخ چنان فلک بجز

سکون بود الدین حق سابقه

که ترا میل حنیت است ای ناب

حق حیات ن نگاه شوی

بمراغ چشمه و شنبه برکت

اول روز سعی کردن خوب

برکت را اول بود موب

کث و ده روز اعطی کند عطیه

باشد و باز و دش عبوس جواب

هر یک بل عطی و دوباره جواب

سجده ان بر خیز و دست بیا

در سجده که زهر طاعت نش

که طریقی از ترا عفو

مقرب مستر

مقرب مستر

در نظر

بستر نقابت بالظفر بعد الصبح   نشسته افش خور و خور در می
 پیش از صبح چون فرج باشد   صبر بر آن را چه بهتر و شکست
 بشو این مژده که افش ترا   بر عدد و بعد صبح افش
 اطمینان المرء عدوه   شکم مرد، دشمن او است
 شکم چو کوه کرد و آدم کو   کمر شیطان محبت منوب
 پس بود دشمن شکم و آن کو   سینه که نو بدتر من غیوب
 ترک لا مطلقه بالملنه   سبک نه خور با طرک من نه کوه
 بر دهن که مر ترکت در آن   اعرس بیست دهن هوا
 باطل از دست و در طهری   کرکشی زان مدار آب و آب
 بکاء المرء من خشیه الله قریه   کرکشی مرد از خوف خدا شرم و آب
 بارخ و دوبره رنگ نقابت   زانکه کرد در آب خا و آب
 باشد از ترس حق چو کرکشی مرد   نو چشمش نه در زان آب

و نیزه خطی

برکة المال فی اداء الزکوة

برکت مال و رد دادن زکوة

و اداء زکوة کن تعجیل

مندی شرع را اگر از آداب

باشد هم مال از این برکت

هم ترا دوشش حصول ثواب

بیح الدنیا ما الاخرة نفع

بغیر دوش دنیا را با غایت نفع

بیح دنیا با غایت جاہل

از ره تفهیم و اند غیب

بگذر از سرباز قزاقانی

تا سپاه تو سر و شک و ریب

بلاء الا لسان للسان

فی الدنیا رز زبانت

مجهولان و غیبی مردم

میرسد زان بجان و دل آید

شش و پس بود بگری می

کز فلک آورد زبانت

برکة العمر فی حسن العمل

برکت عمر در خوب عملت

یعنی و عصبان جو کو می هست

پیش برفت و فوت سب

بس بود عمر را حسن عمر

برکت زان مدار معجب

بقية العمر لا قيمة له   باقی ماندۀ عمر را قیمت نیست
 برنگرد و چه سر رفته ذکر   که گذشته گذشت در برابر
 باقی عمر را منسپ باشد   قیمت آن ذکر به حد حساب

ما فی اوله التاء

نقال الخیر نلله   قال سکر برن تا کجا بهار
 تا به منی بخواب و بیداری   پیش روی جوی غلب اوفا
 نوبال کمرش کن توجیه   که از این حاصل ابدت خیرات
 تذکرک فی اخرا لعمد   ما فاماک فی اوله
 تبارک کن در آخر عمر آنچه را فوت   شده از تو در اول آن
 نو که شد عمر تا اکنون   صرف بجهان با کج بدار
 تا بود مهلتی مدارا کن   آنچه را فوت گشت تا غایت
 نگاهل الم فی الصلوة صغیرا   که نماز در نماز صغیرا

نابود و در نماز گاهل مرد

سجده ایست بود و در عت

نقوبت چون نمود ایمان

بعبادت و فرمودش عت

تر احم الایدی فی الطاهر

از دو حام دستها و طهر برکت

تو که معان شدت زیاده باش

که طاعت است مکت عکس مکت

نابود و میان زیار بود

دست بیا بر موجب برکت

اطرف بترک الذنوب

تا زکری جوی ترک کنایان

ز سر حق گرفت عت

دل سیه باشد از داریت

ترک از تو به کن بزم

تا زکری سیر و خواش شکر

تو کل علی الله کفایت

تو که هر کس به خدای تعالی

شکر کرد و بخواه جهان

شکر ای که بود دل صفت

تو کل کنی حق باشد

این تو کل زهر عالم صفت

تو اجمع المر یکم

و تو کل زهر عالم صفت

تو اجمع المر یکم

و تو کل زهر عالم صفت

تاج اگر از تو است بر آست
 بر هر چه خلق باشد جاست
 کمر کن بر نوا صبح از خواهی
 در روز که بلند شود جاست
 تغافل عن المکروه توقیر
 تقاضا کن بر ما خوشی و قار جاست
 تا بر آری ز دشمنان خود دار
 بمکافات بد کن عجب است
 تا تغافل نموده باشی
 مرزا و قدر و مرد و است
 تاکید المود لا بالحرمه
 تاکید کن بر محبت و است
 ترک عزم بد و است بیکاره
 بیکند چو رستم است
 تو بجز است قزاقی چون باشد
 به تاکید و استی عزم
 تا حیر الا ساءه عن جان
 تا خیر در بدی از کوه است
 تا توانی به سیکوی هرگز
 هیچ را ضعیف شو بقصیر است
 ترک بد هم خوشتر است و تیردان
 نوحی از سیکوی است تا خیر

مانی اوله النساء

ثبات الملك بالعدل

ثباته خود را بمسئله

ثبات است امیر عدل همیشه

ثلاث مملکات مخلو

ثلاثه چرخ کند کمانه بگرد

ثلاثه عارف و عارفی چو بود

ثلاثه آن هوی و ثبات عجب

ثلاثه ایمان و ثبات عقل و ثبات

ثبات ایمان حیا و ثبات عقل

ثلاثه منت غیر خود و بود

ثلاثه حص لا یلهیها الا الله

ثلاثه عرض کوی را پر

ثبات پادشاه همی عدل و ثبات

چون بیدار باشد و دوارش

ثبات پادشاه همی عدل و ثبات

عجب و هوی

عجب و هوی و هوی ای نفس

عجب و هوی و هوی ای نفس

عجب و هوی و هوی ای نفس

عجب و هوی و هوی ای نفس

عجب و هوی و هوی ای نفس

عجب و هوی و هوی ای نفس

عجب و هوی و هوی ای نفس

عجب و هوی و هوی ای نفس

عجب و هوی و هوی ای نفس

عجب و هوی و هوی ای نفس

عجب و هوی و هوی ای نفس

عجب و هوی و هوی ای نفس